

Vlaams
Parlement

vergadering **C273**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 8 juni 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over eerste hulp bij meertaligheid op de website van Klasse – 2122 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het verbeteren van de modaliteiten en het aanpakken van hindernissen voor tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH) voor zieke leerlingen – 2311 (2016-2017)	9
VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de adviezen van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) inzake het stimuleren van studentenparticipatie in het hoger onderwijs – 2321 (2016-2017)	11
VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseeel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het samenwerkingsakkoord met Frankrijk ter verbetering van de Franse lessen – 2330 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de samenwerkingsovereenkomst met Frankrijk om de kwaliteit van Franse lessen te verbeteren – 2349 (2016-2017)	14
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de studiekosten en de mogelijke uitbreiding van de maximumfactuur naar het secundair onderwijs – 2375 (2016-2017)	18

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over eerste hulp bij meertaligheid op de website van Klasse – 2122 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, op de website van Klasse werd onlangs een videofragment geplaatst met als bovenschrift: 'Eerste hulp bij meertaligheid: 3 tips voor ouders. Je kind gaat naar een Nederlandstalige school. Moet je voortaan thuis Nederlands praten met je kind? Of hoe zorg je ervoor dat het snel mee is met de schooltaal? In dit filmpje krijg je 3 tips om je kind goed te begeleiden.' Het filmpje kan in het Nederlands, Frans of Arabisch worden bekeken.

De drie tips zijn de volgende en staan in de volgorde die ik nu aanhaal. Tip 1: Praat veel in je eigen taal. Je hoeft thuis geen Nederlands te spreken met je kind. Tip 2: Zoek oefenkansen voor Nederlands en andere talen. Tip 3: Praat zelf ook soms Nederlands.

Begin maart gaf u aan dat allochtone ouders soms nog te weinig betrokken zijn bij de schoolcarrière van hun kinderen en dat jongeren met een migratieachtergrond het minder goed doen op school, ook jongeren van de tweede generatie. U haalde daarbij aan dat het van groot belang is dat ouders actief en positief betrokken zijn bij het leren van Nederlands en bij het schoolse gebeuren. Toevallig hebben we net het decreet over de centra voor basiseducatie goedgekeurd, waar Nederlands leren net een belangrijk onderdeel is.

Minister, ik heb vragen bij vooral de volgorde van de tips en de sfeer die wordt opgeroepen in het filmpje, dat ongetwijfeld door goede bedoelingen is ingegeven. Staat u achter de inhoud en de boodschap van dit videofragment? Zo ja, hoe rijmt u dat met uw uitspraken van begin maart? Voor welke doelgroep is dit videofragment opgemaakt? Waarom is er gekozen om het videofragment enkel in drie talen, Nederlands, Frans en Arabisch, te publiceren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank voor deze vraag, mijnheer Daniëls. Het is de tweede keer in twee weken tijd dat me wordt gevraagd of ik het eens ben met een standpunt van Klasse. Ik wil toch nog eens benadrukken dat Klasse een onafhankelijk statuut heeft tegenover mezelf, en ik heb geen enkele intentie om als minister in te grijpen op hun redactionele vrijheid. Die moeten ze behouden. We doen wel vaak een beroep op Klasse, ik overleg met hen, maar eigenlijk zijn ze vrij bij het vormgeven van hun zaken. Dat werkt ook goed en ik wil dat dus houden.

Intussen heb ik het artikel en de video gezien. We kunnen dat op twee manier bekijken. Ik begrijp uw vragen en interpretatie, maar we kunnen het ook als volgt zien: blijf als ouder niet aan de zijlijn staan, ook niet als je anderstalig bent. Je kunt een verschil maken door de taal van je kind te stimuleren. Het gaat over taalstimulatie, en dat strookt dan wel met wat ik eerder al heb gezegd, namelijk dat ouders betrokken moeten zijn, initiatieven moeten nemen en thuis moeten bezig zijn met het leerproces van hun kind, en dat kan op een aantal manieren.

Als het over taal gaat, verwacht ik in de eerste plaats dat ouders hun kinderen leerkansen voor Nederlands bieden, zodat ze ook buiten de schoolcontext Nederlands horen en gebruiken: in de sportclub, in de jeugdbeweging, op tv. Ik vind ook dat ouders moeite moeten doen om zelf Nederlands te spreken en dat de

taalvaardigheid van het kind kan worden verhoogd door het een rijke taal-omgeving aan te bieden, in welke taal dan ook.

Klasse heeft me gemeld dat ze het artikel en de video niet zomaar uit de lucht hebben gegrepen. Ze hebben daarvoor samengewerkt met professor Piet Van Avermaet van de UGent, directeur van het Steunpunt Diversiteit & Leren en specialist in taalverwerving in een multiculturele context. Onder zijn leiding werd ook het MARS-onderzoek gevoerd, dat in het voorjaar nog uitvoerig in deze commissie werd besproken. De video is bedoeld voor ondersteuners, dat zijn onderwijsopbouwers, zorgleraren, brugfiguren, leerlingenbegeleiders en directeurs, die in contact komen met anderstalige ouders. Het is de bedoeling dat ze de ouders op een laagdrempelige manier informeren en sensibiliseren en zo het taalbeleid van de school versterken.

De vraag over de aangehaalde talen vind ik terecht. Klasse heeft gekozen voor contacttalen, dat zijn talen waarmee we een brede groep anderstaligen kunnen bereiken. De drie talen zijn gekozen op basis van eensluidend advies van het Centrum voor Taal en Onderwijs van de KU Leuven, Atlas, de dienst integratie en inburgering van Antwerpen en de dienst integratie en inburgering van Gent. Daarom zijn die drie talen gekozen. Ik begrijp uw vragen, maar ik probeer de dingen op een andere, ook positieve manier te bekijken, en dit is ook de uitleg die ik van Klasse heb gekregen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Het klopt dat Klasse onafhankelijk is, minister, maar ik stel uiteraard de vraag omdat bij ouders, leerkrachten en iedereen die bij onderwijs betrokken is, maar de onderwijsregelgeving niet kent, Klasse van het Departement Onderwijs, van het ministerie komt. Klasse is niet echt een tijdschrift zoals alle andere. Het redactieadres is hetzelfde als dat van het departement. Dat beeld leeft dus wel bij de mensen, zeker bij de doelgroep die u probeert aan te spreken en die op dat vlak net niet alles heel goed volgt.

Ik kan uw redenering volgen, minister, maar ik vind het een gemiste kans. Als we dan toch de ouders aanspreken, hadden we in het filmpje als eerste tip misschien beter 'leer als ouder Nederlands' moeten meegeven. Ik denk niet dat Piet Van Avermaet ertegen zou zijn geweest ouders aan te moedigen Nederlands te leren. Bij het filmpje staat: 'Moet je voortaan thuis Nederlands praten met je kind?' En: 'Praat soms zelf ook Nederlands.' Als we willen dat kinderen ervaren dat Nederlands belangrijk is, ook als ze het in een andere taal kunnen redden, dan was het wijs geweest ook die tip mee te geven. Het klopt dat ik me misschien tot de foute partner wend. Het gaat mij niet over het feit dat het filmpje er is, maar wel dat het een gemiste kans is.

Ook op het gebied van de talen zie ik een gemiste kans.

In Gent, Genk, Sint-Niklaas of Antwerpen zou het Turks misschien ook wel een zeer belangrijke taal geweest zijn. Of Russisch en Pools. Want dat zijn ook grote groepen die we hebben.

Daarom zeg ik, ten eerste, dat ik het een gemiste kans vind en, ten tweede, dat we er eigenlijk nog meer uit hadden kunnen halen om ouders effectief aan te zetten om zelf Nederlands te leren en zelf Nederlands te spreken en om – en nu kom ik tot het punt dat u in maart hebt aangehaald – de betrokkenheid van allochtone ouders op het vlak van Nederlands en het belang ervan in het licht van de studiecariëre van hun kinderen, meer in de aandacht te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Ik denk dat het een zeer belangrijk gegeven is dat er in de onderwijscommunicatie wordt gesproken over dit thema dat lange tijd

taboe was. Niet langer dan een jaar geleden heb ik aan de kinderverzorgsters van de crèche waar mijn dochter toen zat, uitgelegd dat het geen goede zaak is om een kind te bestraffen dat een andere taal spreekt in de crèche. We hadden daarover een zeer aangenaam en rustig gesprek. Dat is dus zeker mogelijk. Maar het is vooral belangrijk om mensen goed te informeren.

Het is lovenswaardig dat Klasse dat doet. Ten eerste denk ik dat het coherent moet zijn. Als uw eerste tip is dat het niet hoeft om Nederlands te praten, dan moet u daarin ook consequent zijn. Als u dan zegt: 'Praat soms zelf Nederlands', dan denk ik dat daar een beetje duiding bij moet zijn.

Ik zal een voorbeeld geven. Mocht ik morgen naar Italië verhuizen, dan kan ik wel Italiaans spreken met mijn dochter. Het zou een zeer goede zaak zijn mocht ik dat huiswerk mee helpen ondersteunen, want ik ken de grammaticale regels in het Italiaans en ik heb een grote woordenschat in het Italiaans. Mocht ik daarentegen morgen moeten verhuizen naar Oekraïne, dan denk ik niet dat ik pogingen zal doen om de taal van dat land aan te leren aan mijn dochter, want ik moet die taal dan zelf nog aanleren.

Dat is een belangrijk onderscheid dat men moet maken. Men moet dat uitleggen aan de mensen. Men moet daarin coherent zijn en vooral de nuance brengen. Ik denk ook wel dat dat inderdaad gebeurt. Het is zeer belangrijk voor al wie met die problematiek in aanraking komt. Het is vooral belangrijk om te onderstrepen wat talige ontwikkeling is en hoe je die het best ondersteunt. En dat is dus niet door heel vaak die Nederlandse taal te willen spreken met je kinderen als je ze zelf nog niet goed beheerst, maar wel inderdaad, collega Daniëls, door heel veel te praten in de eigen taal, door sowieso heel veel te praten. Het gaat dan nog niet over de taal, maar over het stimuleren van de talige ontwikkeling door voor te lezen, liedjes te zingen, verhalen te vertellen, interactie op te zoeken met de kinderen. Ik denk eigenlijk dat vooral dat moet worden benadrukt: niet alleen oefenkansen in het Nederlands creëren, maar vooral veel praten.

Een ander punt is – en ik denk dat de heer Daniëls dat terecht aanstipt – dat het zeer belangrijk is om Nederlands te leren als anderstalige ouders, maar dan vooral om aan uw kinderen te tonen hoe belangrijk het is om geëngageerd te zijn in de taal van waar men woont, in de taal van de school. Dat engagement kunnen de ouders ook tonen aan hun kinderen door Nederlands te spreken wanneer ze naar de winkel gaan, naar de school enzovoort. Dat is een heel belangrijk onderscheid dat je moet maken. Wanneer je zelf als ouder de taal nog niet goed beheerst, probeer dan zeker niet de leraar bij te staan in het aanleren van het Nederlands, want dat lijkt mij geen goede zaak.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, gisteren is er in de plenaire vergadering een grote oproep gedaan om kritisch te lezen. Kritisch lezen doet iedereen natuurlijk vanuit zijn eigen bril.

Ik heb drie kleine bemerkingen. Eén, voor wie en welke ouders deze tips en video's bedoeld zijn, was mij ook niet duidelijk nadat ik dit had bekeken. Het antwoord van de minister is echter verhelderend.

Twee, mocht de boodschap ook nog in andere talen gegeven zijn, zou dit nog sterker geweest zijn. Daarmee ben ik het eens.

Drie, als ik kijk en luister naar, heb ik vooral onthouden 'zo zullen je kinderen makkelijker Nederlands leren'. Dat was voor mij de belangrijkste boodschap die ik heb begrepen.

Dit enkel als aanvulling.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Ten eerste wil ik een rechtzetting doen: het is ook in het Engels. Dat stond niet in de vraag en is ook niet gezegd bij de mondelinge toelichting. Naast het Frans en het Arabisch, is het ook in het Engels.

De minister onderstreept inderdaad voor een tweede keer in twee weken tijd dat Klasse niet de Pravda is van deze minister, noch van Daniël Coens, Luc Van den Bossche, Eddy Baldewijns, Marleen Vanderpoorten, Frank Vandenbroucke, Pascal Smet en hopelijk ook niet van u als vervolgminister of van iemand anders, mocht u niet meer op deze stoel zitten. *(Opmerkingen)*

Ja, ik ben voorzichtig geworden als ik over de volgende minister van Onderwijs spreek.

Ik wil hiermee maar zeggen dat het, over de grenzen van regeringen en partijen heen, heel belangrijk is dat die onafhankelijkheid wordt onderstreept. Dat wil niet zeggen dat het parlement geen kritische vragen mag stellen. Het is trouwens goed dat er iets leeft over onderwijs en dat Klasse dat kan stimuleren.

Maar ik wil er dan toch graag een paar dingen over zeggen. Want toen ik de vraag om uitleg van Koen las, dacht ik: tiens, dat is wel raar. Maar toen ik zelf de video bekeek en beluisterde, merkte ik toch wel dat als je de hele voice-over beluistert, bijvoorbeeld over tip één, dat de zaak in perspectief zet.

Ik ben het eens met wat mevrouw Brussee zei. Als je in een land bent waar je de taal van het land en de school al kent, is het evident dat je dat gebruikt. Als je in een land bent waar jouw kennis van die taal nog niet goed is of totaal ontoereikend, zou het eerder slecht zijn voor dat kind om met slecht Nederlands, Italiaans of Pools te worden geconfronteerd.

'Praat veel in je eigen taal. Je hoeft thuis geen Nederlands te spreken met je kind. Kies zelf in welke taal je verhalen vertelt, een boek voorleest, liedjes zingt, versjes opzegt. Doe veel van deze taalactiviteiten. Praat veel met je kind. Want als het veel met taal bezig is, zal het op school makkelijker Nederlands leren.'

Dat is toch wel een belangrijke nuance omdat ik de vraag – excuseer dat ik het zo lees, collega Daniëls – toch wel zeer tendentius vond alsof Klasse het Nederlands niet zou willen stimuleren bij ouders of bij nieuwe Vlamingen.

Ik ben opgelucht dat er ook een pleidooi is voor andere talen, want meer dan een decennium lang heeft Klasse voor Ouders elke maand in negen talen – in de talen die hier worden aangeboden maar ook in het Russisch, het Turks, het Spaans, het Kroatisch, het Pools en het Duits – vertaalfiches gegeven met de essentie van wat er in Klasse voor Ouders stond. We vonden dat heel belangrijk om te doen. Elke fiche eindigde zowel in het Nederlands als in de talen van de vertaling met 'Wil u Nederlands leren? Wend u dan tot www.huizenvanhetnederlands.be. Daar vindt u dichtbij, op uw maat, op uw niveau, lessen Nederlands.'

Als er de voorbije tien jaar ergens een organisatie is geweest die elke maand de moeite heeft gedaan om anderstalige ouders te betrekken, dan was het Klasse. En dat is zeer moeilijk. Gisteren was er een conferentie van Kortom waar de overheidswoordvoerders en communicatiemensen samen waren. Vraag eens aan honderd overheidscommunicatoren hoe makkelijk het is om anderstalige burgers te betrekken. Het is iets waar iedereen grijs haar van krijgt, ook reclamemakers. Ze hebben jarenlang inspanningen gedaan. We weten allemaal dat door de vraag van de

voormalige directeur-generaal van een grote koepel er op onder andere Klasse voor Ouders zwaar is bespaard, wat ik nog steeds betreurt.

Collega's, als we effectief vinden dat Klasse nog veel meer inspanning moet doen om ook in andere talen, en dat is ook een kwestie van middelen, ouders moet kunnen benaderen, dan moeten we dat over de grenzen van meerderheid en oppositie heen proberen te steunen en daar bij een volgende begroting de middelen proberen voor vrij te maken. Ik denk dat er weinigen in slagen om zo dicht bij anderstalige ouders te komen als Klasse voor Ouders of het stuk van de redactie dat nu nog met ouders bezig is en dit al die jaren heeft gedaan.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Ik wou even reageren op iets wat de collega Brusseel heeft gezegd en dat nuanceren, met name dat als je de vreemde taal zelf maar heel beperkt beheerst of niet beheerst, je voorzichtig moet zijn omdat je ze niet kunt aanleren. Het gaat niet alleen om het aanleren van een taal. Het is toch wel belangrijk dat de taal van het nieuwe land waar die mensen wonen, ook in het gezin thuis een affectieve plaats krijgt en dat die taal waarin schoolopgaven worden gedaan ook wordt aanvaard als een taal. Ook al is de kennis beperkt, probeer het Nederlands ook in de thuissituatie een plaats te geven. Je moet het niet zien als het louter mechanisch aanleren van een taal, maar je moet ze ook een affectieve plaats geven in je eigen thuisomgeving.

Jo De Ro (Open Vld): Excuseer, maar er wordt letterlijk gevraagd aan ouders: 'Zet thuis de Nederlandstalige televisie aan'. Dat zijn tips die we al jaren gebruiken. U doet weer alsof dat niet wordt gevraagd.

Paul Cordy (N-VA): Collega De Ro, dat zeg ik niet. U moet luisteren naar wat ik zeg. Ik reageerde op een opmerking van collega Brusseel. Haal de taal binnen, dat is belangrijk. Dat is de nuance die ik wou leggen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik verbaas me een beetje over de commotie die ontstaat. Het is bijna emotioneel. Ik probeer de doorsnede te zoeken in de ogenschijnlijke tegenstelling.

Ik vind het van belang – en dat is wat het filmpje doet – dat taalrijkdom positief wordt bekeken. Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn, want ik heb noch collega Daniëls, noch collega Cordy iets anders horen zeggen. Dus dat taalrijkdom positief moet worden bekeken en dat het niet is omdat je thuis niet Nederlandstalig wordt opgevoed, je een stempel krijgt, daar zijn we het over eens. Taalrijkdom moeten we stimuleren.

Klasse onafhankelijk: daar ben ik mee gestart. Ik vind het heel belangrijk dat ze zelf initiatieven ontplooiën en dat ze dat blijven doen, maar uiteraard ben ik als minister bereid om kritische vragen te beantwoorden en ben ik ook niet te beroerd om aan Klasse te zeggen dat ik iets niet zo goed vond. Je mag wel commentaar leveren. Het is niet omdat iemand onafhankelijk is dat je niet mag zoeken hoe het beter kan en dat je geen commentaar zou mogen geven. Dat die vragen hier worden gesteld, is ook geen punt.

Het hangt ervan af – en ik heb dat proberen duidelijk te maken – hoe je de boodschap bekijkt. Als je die boodschap voor het eerst bekijkt en je hebt niet in je achterhoofd dat die boodschap bedoeld is voor mensen die eigenlijk niets begrijpen van onze taal, dan is dat zeer begrijpelijk. Hadden ze het omgedraaid en gezegd dat het van belang is dat je de taal leert en hadden ze gestart met de positieve link naar het Nederlands, dan zou het voor iedereen duidelijk geweest

zijn wat er werd bedoeld. Het feit dat hier vragen worden gesteld, is omdat sommigen de indruk zouden kunnen krijgen – wat ik ook wel kan begrijpen – dat het niet zo belangrijk is om thuis Nederlands te praten. Dat is de gevoelige snaar die wordt geraakt en dat had men misschien kunnen vermijden door het, met dezelfde inhoud, wat anders op te bouwen.

Ik denk dat de mensen van Klasse kritisch meeluisteren. Ze kunnen daar ook wat inspiratie uit opdoen, ook wat de gekozen talen betreft. Ik ga mij daar echt niet over uitspreken.

Ik heb het al een paar keer gezegd: wij hebben van Klasse enorme inspanningen gevraagd bij het begin van de legislatuur. En zij vullen hun nieuwe rol op een schitterende wijze in. Dat is een steunpilaar voor het onderwijsbeleid. Of er nu extra middelen bij moeten of niet, dat laat ik ook in het midden. Voor mij is het van belang dat ze de rol die ze nu vervullen, goed invullen. Ik denk dat de discussie die we hier nu gehad hebben, hen er misschien toe kan aanzetten om hun communicatie op dat punt nog wat te verfijnen. Het is duidelijk dat hier wat vragen zijn gesteld, maar als we uitgaan van de rijkdom die taal op zich biedt en het feit dat het goed is, ook al snap je geen snars van de taal, dat je de taal toch probeert aan te leren en de taal van je kind of je kleuter – kijk naar de centra voor basiseducatie – probeert te begrijpen, is dat een goede boodschap. Het gaat hier vooral over hoe die boodschap gepresenteerd is en wat de zorgen zijn die daaruit voortspruiten. Maar ik zal de boodschap en jullie opmerkingen zeker meenemen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, het gaat inderdaad over de basisvraag, die eigenlijk een ja of nee oproept. De basisvraag is: moet je voortaan thuis Nederlands praten met uw kind? Dat is een ja-nee-vraag. En dat is niet de eerste keer, want op 2 augustus 2015 heeft Klasse dezelfde vraag gelanceerd: moet ik Nederlands spreken met mijn kind? Dat is een ja-nee-vraag. En als je dan bekijkt wat erachter komt, is het antwoord eigenlijk 'nee'. En dat is jammer. Eigenlijk is de veel belangrijkere vraag: hoe leer ik mijn kind zo goed mogelijk Nederlands? Of: hoe zorg ik ervoor dat mijn kind zo goed mogelijk Nederlands kent? Dat is de vraag, en niet de ja-nee-vraag of je nu Nederlands moet spreken of niet.

En dan kom ik op het punt van de gemiste kans. Op 2 augustus 2015 heeft men dat wel opgenomen. Daar staat wel degelijk als derde tip: leer zelf Nederlands. Die tip staat er nu niet meer in, en dat is wel jammer.

Wat collega Cordy zegt, daar komt het inderdaad op neer. We moeten er eigenlijk voor zorgen dat Nederlands een normaliteit wordt. Want Vlaanderen wordt de nieuwe thuis. En dat Nederlands een normaliteit wordt, is ook waar u naar verwezen hebt in het debat in maart, minister. Het gaat er uiteraard niet over dat de ouders de leraar Nederlands worden, maar wel dat als de ouders zelf Nederlands leren en we zeggen hoe je je kind nu het best Nederlands leert of hoe je ervoor zorgt dat Nederlands een sterk punt wordt van je kind, in het licht van de onderwijscarrière, in het licht van de debatten die we gehad hebben, dan is 'leer zelf Nederlands' inderdaad iets.

Ik zou dus aan Klasse het volgende willen meegeven. Probeer ervoor te zorgen dat we de juiste vraag stellen en dat we geen gemiste kans hebben, maar net de kans met twee handen grijpen om ouders aan te leren om effectief zelf Nederlands te leren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het verbeteren van de modaliteiten en het aanpakken van hindernissen voor tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH) voor zieke leerlingen – 2311 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, dit is een niet onbelangrijke vraag waar ik in het verleden ook al mee bezig ben geweest. Deze kwestie bezorgt een aantal directies ook een punthoofd.

In het schooljaar 2015-2016 waren er 408 leerlingen in het basisonderwijs en 1409 leerlingen in het secundair onderwijs die tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH) kregen wegens een langdurige ziekte. Via tijdelijk onderwijs aan huis kunnen zij op hun verblijfplaats 4 uur per week les krijgen, als ze voldoen aan een aantal voorwaarden. Ik voeg er nog even voor de volledigheid aan toe dat we daarnaast uiteraard ook nog Bednet hebben, die ook nog zaken doen. Maar dit gaat echt over leerkrachten die thuis of op de plaats waar de kinderen verblijven, effectief onderwijs geven.

Door de vooruitgang in de geneeskunde zijn er steeds meer kinderen die ook niet meer permanent in een ziekenhuis moeten blijven en daar gebruik maken van een ziekenhuisschool. Dat is een goede zaak dat zij meer in het thuismilieu zitten, maar dat geeft natuurlijk ook op een ander vlak de uitdaging om genoeg leerkrachten te vinden. Er zijn gemotiveerde leerkrachten die deze taak op zich willen nemen, maar er stelt zich een praktisch probleem voor een aantal leerkrachten die het wel willen doen, maar voor wie het financieel niet aantrekkelijk is. Daardoor dreigen scholen niet genoeg leerkrachten te vinden voor die groep leerlingen – ik verwijs nog even naar het secundair onderwijs: 1409 leerlingen – om het effectief te kunnen doen. Leerkrachten die gebruik maken van een verlofstelsel en daarbij een aanvullende RVA-uitkering (Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening) krijgen, verliezen die uitkering immers zodra ze zich engageren om tijdelijk onderwijs aan huis te geven.

Het lijkt ons als N-VA wenselijk dat die gemotiveerde leerkrachten toch die taak kunnen opnemen zonder de aanvullende RVA-uitkering te verliezen, door bijvoorbeeld een uitzondering toe te kennen op de geldende RVA-regeling voor leerkrachten die tijdelijk onderwijs aan huis verzorgen, weliswaar enigszins beperkt in de hoeveelheid dat je dat kunt doen. Het kan immers niet zijn dat iemand een verlofstelsel opneemt om een RVA-uitkering te krijgen, en dan zijn opdracht fulltime gaat aanvullen met tijdelijk onderwijs aan huis. Dat zou een oneigenlijk gebruik van die zaken zijn. Dat is het voorstel dat wij als N-VA naar voren zouden willen brengen.

Minister, bent u op de hoogte van de problematiek dat het op een aantal vlakken moeilijk is om genoeg leerkrachten te vinden die tijdelijk onderwijs aan huis willen geven? Wilt u die kwestie aankaarten, eventueel met het voorstel dat wij nu doen, bij uw federale collega, bevoegd voor Werk, zodat ook deze leerkrachten tijdelijk onderwijs aan zieke leerlingen kunnen geven zonder daarvan financieel de dupe te zijn?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, ik ben inderdaad op de hoogte gebracht van deze problematiek. De onderwijsregelgeving faciliteert het aanbieden van tijdelijk onderwijs aan huis met enkele maatregelen. Die maatregelen zijn erop gericht om een betere bezoldiging te realiseren voor de personeelsleden die de uren

tijdelijk onderwijs aan huis opnemen boven op hun voltijdse opdracht, bijvoorbeeld in overwerk of een bijbetrekking.

Anderzijds kan een personeelslid dat gebruik maakt van een bepaald verlofstel altijd opnieuw in actieve dienst treden. De mogelijkheden zijn opgenomen in de omzendbrief 'Tijdelijk onderwijs aan huis, permanent onderwijs aan huis en vrijstelling van leerplicht in het basisonderwijs' van 17 juni 1997.

Mijnheer Daniëls, de problematiek die u in uw vraag om uitleg hebt aangehaald, heeft betrekking op personeelsleden die specifiek een loopbaanonderbreking met een onderbrekingsuitkering nemen en deze loopbaanonderbreking combineren met een bijkomende opdracht inzake tijdelijk onderwijs aan huis. De Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) hanteert een strenge regeling met betrekking tot de cumulatie van premies voor loopbaanonderbreking met andere inkomsten. Een nevenactiviteit als loontrekkende mag enkel worden gestart indien ze meer dan drie maanden voor het begin van de loopbaanonderbreking aanvangt. Het betreft specifieke stelsels voor personeelsleden die een opdracht in het onderwijs om welbepaalde redenen voltijds of deeltijds willen onderbreken.

De cumulatieregeling is een federale bevoegdheid en is van toepassing op heel de publieke sector. Het enige wat ik kan doen, is de bevoegde federale minister aanschrijven met de vraag of hiervoor geen uitzondering kan worden toegestaan. Indien het antwoord negatief is, zullen we dit binnen de bestaande regeling moeten proberen op te lossen. Ik sta achter een oplossing voor dit probleem. Dit zou kunnen door een personeelslid een ander verlofstelsel te laten opnemen. Hierdoor zou hij zonder problemen tijdelijk een opdracht inzake het tijdelijk onderwijs aan huis kunnen opnemen.

Er zijn twee mogelijkheden. Eerst moet ik nagaan of de federale overheid een uitzondering wil verlenen. Als dat niet mogelijk zou zijn omdat dit voor de hele publieke sector geldt, moeten we proberen naar een ander verlofstelsel over te stappen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dank u voor uw bereidheid om een oplossing uit te werken voor de suggestie die ik heb gedaan. Het is natuurlijk zeer jammer dat een schooldirecteur wordt geconfronteerd met leerlingen die de pech hebben dit allemaal mee te maken, met ouders die om onderwijs aan huis vragen en met een leerkracht die het wel wil doen, maar stelt dat hij het niet kan doen omdat hij anders financieel zou worden afgestraft.

We moeten absoluut een oplossing zoeken. Dat kan een uitzondering zijn, maar ik begrijp absoluut wat de RVA vindt. De RVA is heel strikt, want de vraag is waar de lijn moet worden getrokken. Ik ben het daarmee eens. Ik denk dat we dit zeer geïsoleerd kunnen stellen. Het gaat om leerkrachten die in het decretaal stelsel voor het tijdelijk onderwijs aan huis stappen. Het gaat om maximaal vier uur per week. Indien we hier een cap op jaarbasis op zetten, denk ik dat misbruiken uitgesloten zijn. Ze moeten dan in dat statuut zitten, er moet een aanvraag van een leerling zijn en er is een maximum per jaar. Ik denk dat er weinig uitwegen zijn om hierrond te fietsen. Als dat toch niet mogelijk zou zijn, kunnen we een andere oplossing met een ander verlofstelsel zoeken. Het nadeel is natuurlijk dat dit een hoop planlast en gedoe betekent. Iemand in een verlofstelsel moet dan iets nieuws aanvragen. Als het kan, kan het.

Ik ben alvast blij dat u onze suggestie wilt bekijken. We zullen dit zeker mee ondersteunen. Dit moet natuurlijk gebeuren binnen het zeer stringente en afgelijnde kader en niet in generieke termen. Dat is iets wat we absoluut niet zouden ondersteunen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de adviezen van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) inzake het stimuleren van studentenparticipatie in het hoger onderwijs – 2321 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Voorzitter, ik stel deze vraag om uitleg over de studentenparticipatie in het hoger onderwijs naar aanleiding van een recent advies van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) waarin de werking van de participatie in het hoger onderwijs onder de loep wordt genomen.

De Vlor heeft een aantal knelpunten onder de aandacht gebracht. De mandaten geraken moeilijk ingevuld. Er is een lage participatiegraad bij de verkiezingen. Hierdoor krijgen de vertegenwoordigers een beperkte legitimiteit. In de studentenraden of studentenvertegenwoordigingen is er onvoldoende diversificatie. Ik denk dan aan werkstudenten, studenten met een migratieachtergrond of studenten met functiebeperkingen. Zij nemen te weinig deel aan alle mogelijke participatieorganen.

Om de participatie te bevorderen en de vertegenwoordigers een aantal faciliteiten te geven, is het studentenstatuut gecreëerd. Dit zou eind 2014 in elke instelling moeten zijn ingevoerd. Volgens het advies van de Vlor zou dat nog niet overal het geval zijn of overal voldoende het geval zijn.

Minister, onderschrijft u de analyse van de Vlor en de geformuleerde adviezen? Die adviezen omvatten een actualisering van het besluit van de Vlaamse Regering tot codificatie van de decretale bepalingen betreffende het hoger onderwijs met betrekking tot de studentenparticipatie, het aanbieden van voldoende faciliteiten aan studentenvertegenwoordigers, het uitwerken van een beleidsplan met betrekking tot participatie en eventueel ook het voorzien in coaching en vorming.

Welke onderdelen van dit advies zult u overnemen? Beschikken alle instellingen in het hoger onderwijs momenteel over een vorm van studentenparticipatie zoals decretaal is voorgeschreven? Bieden alle instellingen in het hoger onderwijs hun studentenvertegenwoordigers momenteel een gelijkaardig faciliteitenpakket aan? In welke bedragen is voorzien voor de financiële ondersteuning van de studentenraden en voor de onkostenvergoedingen van de studentenvertegenwoordigers?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Cordy, ik wil u een compliment geven. Sinds u in deze commissie aanwezig bent, is de aandacht voor vragen om uitleg over het hoger onderwijs een beetje groter geworden. Ik heb de heer Vandenberghe ooit een dergelijk compliment gegeven, en dus vind ik dat ik nu ook ten aanzien van u moet doen.

Zoals ik heb gevraagd, plaatst het advies van de Vlor het thema van de studentenparticipatie duidelijk op de agenda. We hebben de studenten die het mee hebben geschreven, uitgenodigd voor een gesprek. Ze kunnen dan een toelichting geven. Ze hebben zichzelf op Twitter overigens meermaals uitgenodigd. Dat gesprek komt er, maar aangezien we ons nu in de examenperiode bevinden, is het niet evident dit meteen te plannen. De datum is ondertussen vastgelegd op 12 juli 2017. Ik wacht dat gesprek af alvorens uitspraken te doen over de vraag aan welke elementen in het advies we al dan niet concreet willen werken. Ik zal

wel een appreciatie geven, maar dat gesprek moet er komen. Ik wil dat niet doen tijdens de blok- of examenperiode.

Zoals u zelf hebt opgemerkt, vormt de decretale verankering van de studentenparticipatie geen garantie op het succes van die participatie. Dat we decretaal allerlei voorzieningen treffen voor de participatie betekent niet dat de participatie geslaagd zal zijn. Dit is noodzakelijk, maar volstaat niet als voorwaarde.

De instellingen kunnen in statuten voorzien en faciliteren, maar ze moeten nog steeds studenten vinden die gemotiveerd zijn om dit ook te doen. Het blijft een zeer belangrijk engagement. Ik lees in het advies dat de faciliteiten een rol kunnen spelen. Ik lees echter ook dat studenten die geen vertegenwoordiger worden, laten verstaan wel interesse te hebben, maar weinig voeling hebben met wat studentenvertegenwoordigers zoal kunnen realiseren. Dat is belangrijk om te weten.

Zijn alle instellingen in orde? De verplichting te voorzien in een statuut voor de studentenvertegenwoordigers is specifiek ingegaan op 1 oktober 2014. Dat is nog niet zo lang geleden. Het is positief dat het advies van de Vlor aangeeft dat de instellingen sinds de implementatie een aanzienlijke vooruitgang hebben geboekt. Bij de start bleven nog acht instellingen in gebreke. Nu is er nog maar eentje.

Ik zal niet nalaten de studenten te vragen over welke instelling het gaat. Ik zal de regeringscommissaris uiteraard de opdracht geven erop toe te zien dat het statuut ook daar wordt ingevoerd.

Wat het pakket aan faciliteiten betreft, kaart het advies aan dat de faciliteiten per instelling verschillen. Ik vind dat eigenlijk wel begrijpelijk vanuit het standpunt van de studenten. Gelet op de autonomie van de instellingen hebben we er met het decreet destijds niet voor gekozen om de faciliteiten in detail voor te schrijven.

Dit strookt ook met de betekenis van het woord. Faciliteiten zijn begeleidende maatregelen die altijd op maat van de specifieke context worden genomen. Aangezien de context van een hogeschool of van een universiteit verschillend is, kunnen die faciliteiten ook een aantal vormen aannemen. De studentenvertegenwoordiging kan op veel niveaus en manieren vorm krijgen. Ik ben terughoudend om decretaal al te zeer in detail te gaan. Die instellingen hebben allemaal andere tradities en culturen.

Dat is niet slecht. Studenten hebben daarover verschillende visies, afhankelijk van waar ze studeren. De ene studentenraad zweert bij zijn onafhankelijkheid, terwijl de andere zichzelf niet ziet functioneren zonder ondersteuning door de instelling. Laten we die lokale context en de subsidiariteit in dezen dus niet verloren laten gaan. Het decreet moet inzetten op wat overal minimaal moet worden aangeboden. Momenteel is dat in hoofdzaak dat er een statuut moet zijn, zonder dat verder is bepaald wat daar precies aan verbonden moet zijn. Wel is er opgenomen dat dit statuut er moet komen in overleg met de studentenraad, dus de studenten zelf zitten mee aan tafel bij het uittekenen ervan. Ik sta open voor eventuele bijkomende decretale bepalingen, maar ze mogen niet leiden tot een dwingend kader of eenheidsworst. Daar wil ik met de studenten zeker verder over doorpraten.

De Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat de instellingen aan de studentenraad "de nodige infrastructurele, financiële of administratieve ondersteuning" toekennen. De studentenraad dient daartoe een werkplan in. Er staat dus dat er ondersteuning moet zijn, maar niet dat die moet bestaan uit financiële ondersteuning in de zin van een subsidie of een onkostenvergoeding: het kan gaan om financiële, infrastructurele of administratieve ondersteuning. Naargelang de noden dus, en op basis van het werkplan van de studentenraad zelf. Mijn administratie

heeft dan ook geen zicht op welke bedragen in dit kader worden gehanteerd. Als we die zouden opvragen, dan zouden we ook telkens de context mee in rekening moeten brengen: sommige studentenraden hebben hun eigen medewerkers – al dan niet vrijwilligers –, anderen krijgen ondersteuning van personeelsleden, en hetzelfde betreft het gebruik van lokalen, materiaal enzovoort.

Ooit heb ik alle studenten die raden vertegenwoordigen op mijn kabinet uitgenodigd. Onder elkaar voerden ze een vrij intense discussie over wie wat wil, wie de vergoeding wil enzovoort. Het is een veelkleurig landschap, zoals we van studenten mogen verwachten. Waar we wel een duidelijk zicht op hebben, is op de subsidie die we als Vlaamse overheid jaarlijks toekennen aan de Vereniging van Vlaamse Studenten (VVS), waarmee we soms een gespannen relatie hebben. Het gaat om 179.000 euro, maar betreft het overkoepelende Vlaamse niveau. Dit krijgt dus een vervolg. Wat me wel wat zorgen baart, is dat studenten zich afvragen wat ze kunnen bereiken. Participatie vereist dat studenten zich in dossiers inwerken. Vaak betreft het ook erg ingewikkelde regelgeving, en ik kan zeer goed verstaan dat jongeren daar niet als eersten op uit zijn wanneer men het over participatie heeft. We moeten dat eens uitklaren. We verwachten veel van participerende jongeren.

Paul Cordy (N-VA): Ik kan me in veel van wat u zegt terugvinden. We moeten de traditie en de autonomie van de verschillende instellingen respecteren. Ook de omvang van de instellingen speelt een rol. Ik herinner me goed, op basis van mijn eigen ervaring, dat dit een groot verschil kan maken. We zullen bekijken wat het gesprek oplevert, en dan evalueren. In elk geval is het goed nieuws dat op die ene zwartepiet na alle instellingen in orde zijn. Participatie is inderdaad niet vanzelfsprekend. Ondersteuning moet vooral kijken naar inhoudelijke ondersteuning. De informatie moet ook bereikbaar zijn. Misschien moeten we na deze studie ook eens kijken naar andere vormen van participatie in het onderwijs. Want ook daar horen we weleens dat het vinden van geëngageerde mensen en hen volop laten renderen, niet altijd even goed verloopt.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, mijn fractie neemt hetzelfde standpunt in. We zijn van oordeel dat het Participatiedecreet niet moet worden aangepast. Als we participatie ernstig willen nemen, mogen we tegenover de studenten en de instellingen niet betuttelend optreden. Het hoort dat ze alle betutteling afwijzen en zelf zoeken naar oplossingen, om dan de dialoog met de instellingen ten volle te benutten.

Als de instellingen hun op bepaalde punten beter zouden kunnen ondersteunen, dan is dat goed. Maar ik ben toch wat verbaasd te lezen dat de studentenparticipatie moeilijker verloopt en de Vlor voor een andere aanpak pleit. Het kan geen kwaad om te zeggen: grijp de kansen om te participeren met beide handen en maak er het beste van. En als er problemen zijn, bespreek ze met uw instelling. Ik denk dat deze commissie die participatie niet kan verbeteren.

Minister Hilde Crevits: Dit krijgt een vervolg. Mijn grootste zorg is de kloof tussen de formele participatie en de werkelijke participatie. Dat heeft ook met het onderwijs zelf te maken. Toen ik in het bad van het onderwijs werd gedompeld, kreeg ook ik een shock van de regelgeving. Voor jongeren is dat zeker niet altijd evident. We moeten ervoor zorgen dat het aantrekkelijk is. Ik ben geen fan van homogeniteit, en jullie ook niet. We moeten wel kansen geven, zodat men kan participeren. In de kwaliteitsbeoordeling zal dat worden meegenomen. Ik neem jullie opmerkingen zeker mee. In elk geval was het goed dat we vooraf van gedachten hebben gewisseld, met het oog op het overleg met de studenten, dat op 12 juli plaatsvindt.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Heel kort: participatie moet aantrekkelijk, maar ook en vooral zinvol zijn. De instellingen zelf hebben daar heel veel baat bij. Dat betekent inderdaad dat men zorgt voor ondersteuning, en dat de deelnemende studenten de nodige informatie krijgen. Ze moeten weten wat ze kunnen doen, en hoe. Andere aspecten van de ondersteuning komen dan op de tweede plaats.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het samenwerkingsakkoord met Frankrijk ter verbetering van de Franse lessen – 2330 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de samenwerkingsovereenkomst met Frankrijk om de kwaliteit van Franse lessen te verbeteren – 2349 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, op 29 mei ondertekende u in het Lycée Français International in Antwerpen een samenwerkingsovereenkomst met de Franse ambassadrice in België. Volgens de berichtgeving in de media zullen Vlaamse leerkrachten en leerkrachten in opleiding zo worden geïnformeerd over de verschillende stagemogelijkheden die er bestaan om hun taal- en pedagogische vaardigheden en hun culturele kennis in Frankrijk te verdiepen. Ook zal de uitwisseling van leerlingen en studenten, in het bijzonder uit het beroepsgericht onderwijs, worden aangemoedigd. Verder wordt er ingezet op de uitwisseling van didactisch materiaal en het bevorderen van de samenwerking tussen Vlaamse scholen en de twee erkende Franse lycea in België. Die laatste liggen in Antwerpen en Brussel. Het samenwerkingsakkoord blijft drie jaar van kracht.

Het was een zeer beknopt artikel. U kent mijn liefde voor de Franse taal, vandaar dat ik u daarover enkele vragen wil voorleggen. Kunt u de totstandkoming van dit akkoord, alsook de concrete mogelijkheden voor de leerkrachten in opleiding, nader toelichten? Hoe worden de lerarenopleidingen hierbij betrokken? Welk budget staat er ter beschikking? In welke mate staat dit samenwerkingsakkoord in verbinding met het protocol dat op 25 maart 2015 met de Franse gemeenschapsminister van Onderwijs werd ondertekend? Bouwt dit samenwerkingsakkoord verder op het nascholingsprogramma FORMAPRIM? Het huidige programma, met als invalshoek 'Taalgerichte aanpak in het onderwijs van het Frans', zal aflopen in augustus 2017.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, dat de kwaliteit van de lessen Frans ondermaats is, is een vaak gehoorde klacht. Vanochtend is dat ook al aan bod gekomen. Een op drie leraren geeft aan dat hij of zij de Franse taal onvoldoende machtig is. Er zijn in het Vlaamse basisonderwijs 46.806 leerkrachten, wat dus betekent dat 15.602 leerkrachten met dat probleem worstelen. Dat is een grote groep.

Mevrouw Brusseel verwijst naar FORMAPRIM. Uit een antwoord op een schriftelijke vraag van mevrouw Celis weten we dat in een periode van 5 jaar slechts 2206 leerkrachten aan dat programma hebben deelgenomen.

Ik wil de vraag van mevrouw Brusseel dan ook wel ondersteunen. In welke mate gaan we ter zake van start met een gelijke samenwerking, of met een gelijke scholing of vorming of wat ook? In welke mate zal dat verschillen van Formaprim?

We weten dat talenkennis heel belangrijk is. Het is belangrijk voor onze economie, voor ons sociaal leven, in heel veel aspecten van onze maatschappij. Vandaar ook mijn vragen. Minister, welke maatregelen werden in die samenwerkingsovereenkomst opgenomen? Hoe zal met die maatregelen worden tegemoetgekomen aan alle aspirant-leerkrachten, in tegenstelling tot de cijfers van Formaprim? Op die 206 studenten hebben er bijvoorbeeld ook maar 8 in de bacheloropleiding deelgenomen, wat op vijf jaar toch eigenlijk heel weinig is, temeer daar alle koepels en dergelijke daarmee hebben samengewerkt.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, geachte leden, deze vraag wordt ook behandeld in de welgekomen aanwezigheid van een vertegenwoordiger van de Franse ambassade die gespecialiseerd is in het aanleren van Frans als tweede taal. Het is toch wel interessant dat er betrokkenheid is van een van de spelers die deze overeenkomst mee tot stand brengen.

Ik heb een paar weken geleden een zeer interessant bezoek gebracht aan ons lyceum in Antwerpen. Ik ben daar vrij filevrij geraakt. Voor mij was het ook wel interessant om te zien op welke manier daar wordt lesgegeven. We hebben daar inderdaad een samenwerkingsovereenkomst ondertekend. Het is van belang om op te merken dat het document dat we op 29 mei hebben getekend, geen compleet nieuwe samenwerkingsovereenkomst is. Het gaat om een memorandum of understanding dat een aantal punten van overeenstemming oplijst, met ook een uitdrukkelijke verwijzing naar het nog altijd vigerende akkoord van 28 september 2000 inzake de samenwerking op het vlak van cultuur, onderwijs en wetenschappen tussen de Vlaamse Regering en de regering van de Franse Republiek. We hebben in 2000 dus een akkoord gesloten, en wat we nu hebben gedaan, is het onderdeel onderwijs een vers kleed aantrekken.

Vlaanderen en Frankrijk zijn met het memorandum of understanding in het algemeen overeengekomen om de komende drie jaar, dus in de periode 2017-2019, samen te werken binnen een aantal onderwijsdomeinen, namelijk in het algemeen vormend en beroepsgericht onderwijs, op het vlak van het onderwijs van de Franse taal, op het vlak van culturele vorming binnen het onderwijs en inzake audiovisuele en nieuwe informatietechnologieën in het onderwijs. Het engagement houdt geen verplichting in tot wederzijdse budgetten in hoofde van elk van de partners. Het gaat over samenwerking en uitwisseling van materiaal. Het memorandum is tot stand gekomen vanuit het besef, zowel bij de Franse ambassade als binnen onze administratie en bij mijn kabinet, dat er op veel punten al wordt samengewerkt, zonder dat dat binnen een expliciet kader gebeurde. Aangezien die vormingsactiviteiten en zeker het kwaliteitsvol materiaal dat wordt ontwikkeld, zeker dienstig kunnen zijn voor onze scholen en lerarenopleidingen, leek het me bijzonder nuttig om een meer expliciet kader tot stand te brengen, waarmee we dan ook promotie kunnen maken.

Vlaanderen heeft daarbij drie elementen bewaakt. Ten eerste wilden we allebei dat het werkprogramma budgetneutraal is. Zoals ik net al zei: het is niet zo dat we wat centen gaan geven aan elkaar. Het gaat echt over informatie delen. Ten tweede moet men het principe van de vrijheid van onderwijs eerbiedigen, en uiteraard ook de autonomie van de onderwijsinstellingen bij het bepalen van hun curricula en lesmateriaal. Ten derde wilden we ook dat rekening wordt gehouden met het feit dat onze scholen autonoom hun partners voor samenwerking kiezen in het buitenland en ook in de Franse Gemeenschap van ons land.

Wat zit daarin? Voor mij is dat de grote meerwaarde. Onze Franse collega's stellen bijzonder veel didactisch materiaal ter beschikking, dat nu wordt ontsloten voor elke geïnteresseerde onderwijsinstelling of voor elke individuele aspirant-leerkracht of leerkracht. U hebt kunnen lezen dat we dat doen via het portaal van KlasCement, waarvan heel veel leerkrachten lid zijn en waarop ook heel veel informatie ter beschikking is. Frankrijk is ermee akkoord gegaan om zo veel mogelijk elektronisch didactisch materiaal online beschikbaar te stellen via KlasCement, en dat kan zeker bijdragen tot een bredere disseminatie. Mevrouw Krekels, ik weet niet of u KlasCement kent, ik vermoed het wel, maar al dat materiaal komt daarbij. We hebben het vanmorgen ook gehad over de vraag hoe we de liefde voor het Frans kunnen versterken. Als je als leerkracht dus middelen zoekt en je krijgt daar een hoop leermiddelen extra toegevoegd, waaruit je in alle vrijheid kunt kiezen, dan is dat een zeer grote toegevoegde waarde. Ik stel ook vast in die paar jaar dat ik minister ben dat KlasCement veel meer wordt gebruikt dan een aantal jaren geleden en ook op een zeer goede manier voor ontsluiting van informatie zorgt. Er wordt ook expertise ter beschikking gesteld en er vinden nu al vormingsactiviteiten plaats. We willen daar in de toekomst ook sterker op inzetten.

Er werd gevraagd in welke mate dat in verbinding staat met ons protocol met de Franse Gemeenschap. Formeel is er geen rechtstreeks verband. Het ene is de Franse Gemeenschap, het andere Frankrijk. Wel wordt in de tekst van het werkprogramma verwezen naar het feit dat onze onderwijsinstellingen partnerschappen onderhouden met de Franse Gemeenschap. Ik beschouw dit memorandum dus als aanvullend op de samenwerking die al bestaat. Een aantal mensen vroegen zich af waarom dat nu met Frankrijk moet gebeuren en waarom het niet met de Franse Gemeenschap gebeurt, maar het is niet 'l'un ou l'autre', het zijn de beide. Het ene bestaat al. We willen die uitwisseling van leerkrachten bevorderen. We zien echter dat ook heel veel scholen gericht zijn op Frankrijk, en dat daar zeer interessant materiaal is. Als Vlaanderen dat dus kan binnenkrijgen om de kennis van de taal te versterken, dan lijkt dat me een uitstekende zaak, zeker op een moment dat we voelen dat leerkrachten zich soms onvoldoende gewapend voelen om Frans te spreken. Mevrouw Krekels, u hebt dat zelf nog gezegd.

Ze moeten elkaar dus aanvullen en versterken.

Wat de relatie tot Formaprim betreft, lijst onze engagementsverklaring inderdaad het vormingsaanbod op dat Frankrijk zal blijven aanbieden in de jaren 2017-2019. Formaprim en Francoform, het vroegere Formacom, krijgen daarbij een update. Formaprim zal dus een vervolg krijgen tot 2019. Francoform zal niet alleen openstaan voor leerkrachten secundair onderwijs, zoals tot nu toe het geval was, maar ook voor docenten lerarenopleiding in Vlaamse hogescholen. We gaan hier dus breder ontsluiten, ook naar de docenten.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Dit is inderdaad een heel belangrijke en interessante aanvulling. Ik vond het een beetje flauw dat sommige mensen zich afvroegen waarom het nu precies Frankrijk moet zijn en waarom er geen akkoorden kunnen worden gesloten met de Franse Gemeenschap in eigen land. Ik las een aantal tweets in die richting en die getuigen van bijzonder weinig kennis over een aantal lopende dossiers. Ik vind dit een redenering met oogkleppen op. Een bepaalde samenwerking met de Franse Gemeenschap over de uitwisseling van leerkrachten verloopt inderdaad niet zo vlot. Dan is het een goede zaak dat we meerdere initiatieven hebben en dat er op verschillende pistes wordt gewerkt. Het uitwisselen van didactisch materiaal lijkt me een heel goede piste, dat heeft de inspectie hier vorige week ook aangegeven.

Niet alleen schort het bij sommigen aan vakkennis maar ook aan kennis van vakdidactiek: hoe plaats ik woordenschat en grammatica in een context zodat het niet simpelweg het brengen is van woorden en het vervoegen van werkwoorden?

U laat scholen de vrijheid om hun partners voor samenwerking te kiezen. Hoe zult u die mogelijkheid tot samenwerking naar de scholen brengen? Misschien vragen zij effectief of er vanuit Vlaanderen een budget kan zijn voor samenwerking. Het hangt ervan af hoe men dat ziet met verplaatsingen, uitwisseling van leerkrachten, uitwisseling van leerlingen enzovoort. Hoe concreter dergelijke zaken worden, hoe duidelijker de vraag of daar middelen voor nodig zijn. Ik ben daar benieuwd naar.

Hoe zit het met de individuele leerkrachten die dat zouden willen doen? Het zou best kunnen dat bepaalde scholen zich niet aansluiten bij een dergelijke samenwerking maar dat sommige leerkrachten of leerkrachten in opleiding dat wel willen doen. Bestaat die mogelijkheid en zo ja, hoe kan dat dan aan die leerkrachten worden gecommuniceerd?

Toen ik destijds leerling was, heb ik school kunnen lopen in Tours. Ik kan dat iedereen aanbevelen die zijn kinderen mooi Frans wil laten leren spreken. Tours is de regio met het mooiste accent, vind ik persoonlijk. L'Institut de Touraine is een gerenommeerde school. *(Opmerkingen)*

Van de goede wijn was ik me in die tijd nog niet voldoende bewust, en gelukkig. Er zijn mensen die beweren dat men door goede Franse wijn te drinken goed Frans leert spreken. Dat is niet waar, men moet een Frans lief hebben, minister. *(Opmerkingen van Caroline Gennez)*

Ik ben van alle markten thuis, mevrouw Gennez. Dat is wat men proefondervindelijk vaststelt.

We hebben het hier daarnet over engagement gehad. De heer Cordy zei daarnet dat een taal leren ook een affectieve plaats in ons leven moet krijgen.

Ik denk dat het interessant kan zijn om studenten aan te moedigen en zeker de studenten die Frans leren in het hoger onderwijs, in het bijzonder voor de lerarenopleiding, om stage te lopen of een cursus te volgen. Minister, dat is wat ik persoonlijk een van de beste werkwijzen vind. Dit is een aanbeveling voor u en voor alle partners in dit akkoord om daar werk van te maken, zodat er heel veel Frans wordt gesproken en geoefend door onze leraren in opleiding en onze leraren.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, u sprak over didactisch materiaal, over vormingsactiviteiten. Mevrouw Brusseel brengt het gegeven van de stage aan. U hebt daar zelf niet echt over gesproken, maar mijn vraag is of er effectief sprake is van stage en van een uitwisseling in die zin. Wat houdt een dergelijke stage in en hoe gebeurt dat budgetneutraal? Wordt eventueel voorzien in ondersteuningsmiddelen of gebeurt die stage in het kader van Erasmus?

Minister, u zegt dat die data in KlasCement komen. In mijn ervaring is het zo dat je je als individuele leerkracht kunt aansluiten bij KlasCement. Ik veronderstel dat die data die in samenwerking worden ingegeven in KlasCement, ook voor die individuele leerkracht beschikbaar zijn. Of zijn die besloten en gaat het alleen over de scholen die zijn aangesloten bij die samenwerking?

U zegt dat Formaprim zal worden voortgezet en vervolgd. Ik had begrepen dat die stages in 2010 werden stopgezet of gewoon niet doorgegaan waren. Is dat weer opgenomen in diezelfde vorm? Of heb ik verkeerde informatie?

Minister Hilde Crevits: De uitwisseling van leerkrachten en stages is in algemene bewoordingen opgenomen in het werkdocument. Er zijn stages opgenomen in Frankrijk voor leerkrachten basisonderwijs. Dat moet nog concreet worden uitgewerkt. We kunnen daar de bestaande kanalen voor gebruiken. Epos bijvoorbeeld kan worden ingezet om dat te organiseren. Die zaken moeten nog praktisch worden uitgewerkt.

Er is wel wat interesse voor die stages in Frankrijk. Het kan dat men meer geïnteresseerd is in stages in Frankrijk dan in Wallonië. Daar kan ik niet veel aan doen. Als dat bijdraagt aan een betere kennis van het Frans, is dat goed. Het is hetzelfde Frans, naast de accenten. We kunnen daar geen min- of meerwaarde op kleven, mevrouw Brussee, ik kan dat niet doen als minister. U mag dat gerust doen. Het enige wat me interesseert, is dat het werkt. Als de kat maar muizen vangt. Dat we daar wat versterking kunnen aanbieden, is een feit.

Idem voor de stages, mevrouw Krekels, die mee opgenomen zijn in werkprogramma, maar die we ook nog concreet moeten uitwerken.

Was er nog een vraag over Formaprim?

Kathleen Krekels (N-VA): Ik had begrepen dat er na 2010 geen stages meer werden georganiseerd.

Minister Hilde Crevits: Dat is nu weer opgenomen voor 2017-2019 en het wordt geactualiseerd.

De voorzitter: Mevrouw Brussee heeft het woord.

Ann Brussee (Open Vld): Ik heb gezegd welke pistes ik belangrijk vind in deze samenwerking, namelijk zo concreet mogelijk de talenkennis verbeteren van onze studenten en leerkrachten.

Kathleen Krekels (N-VA): Zijn alle data voor de individuele leerkracht vrij op KlasCement? Ik zag u knikken, klopt dat?

Minister Hilde Crevits: Ja, zeker. KlasCement staat ter beschikking van de individuele leerkracht.

Mevrouw Brussee, wat als de school niet intekent op de stages die een leerkracht wil? Dat staat dus niet alleen open voor scholen, maar ook voor individuele leerkrachten. Als iemand tijdens het schooljaar zoiets wil doen, heeft het best de school achter zich, natuurlijk. De leermiddelen komen individueel ter beschikking. Ik merk tot mijn grote vreugde dat KlasCement steeds vaker gebruikt wordt. Het gaat razendsnel wat er allemaal in geraakt. Dat is een heel positieve zaak.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de studiekosten en de mogelijke uitbreiding van de maximumfactuur naar het secundair onderwijs – 2375 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): Voorzitter, minister, we hebben over dit thema al vaker gediscussieerd. Het is een beetje een updatevraag naar de stand van

zaken rond de beheersing van studiekosten, niet het minst in het secundair onderwijs, en de eventuele implementatie van de maximumfactuur.

Vele actoren pleiten samen met ons voor een spoedige invoer van de maximumfactuur, onder meer ook het Netwerk tegen Armoede, het Kinderrechtencommissariaat, Test-Aankoop, maar ook onderwijsactoren zoals het GO!. Eerder dit jaar kondigde u echter aan dat u een duidelijk zicht wou hebben op de studiekosten alvorens te beslissen over een maximumfactuur in het secundair onderwijs.

De studiekostenmonitor bestaat ondertussen al even, en is al even opgeleverd. Hoe staat het met de metingen in het kader van de studiekosten? We zijn het er allemaal over eens dat transparantie wat betreft de kosten zeer belangrijk is als parameter om de studie- en schoolkeuze te bepalen. Sp.a gaat ervan uit dat talent en interesses van leerlingen de studiekeuze moeten bepalen, en niet de schoolkosten, omdat elk kind gelijke kansen verdient.

Ik heb een paar concrete vragen. Welke maatregelen neemt u op dit moment, minister, om de maximumfactuur naar het secundair onderwijs uit te breiden?

Hoever staan de metingen in het kader van de studiekostenmonitor? Hoe kunnen die metingen als basis dienen voor eventuele ingrepen om de studiekosten te beheersen? Wanneer mogen we concrete voorstellen verwachten? Mijn derde vraag is een beetje achterhaald. U hebt vorige week gecommuniceerd over de versterking van de studiebeurzen. We hebben dat alleen nog maar in de media kunnen lezen. Kunt u nog eens heel concreet zeggen welke stappen u hierin precies zet?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gennez, dank u wel voor de vraag, die inderdaad al een paar keer aan bod is gekomen. Ik heb al een paar keer aangegeven dat ik de mogelijkheid tot het invoeren van de maximumfactuur gerust wil bekijken, maar dat ik niet overhaast te werk wil gaan omdat ik het eerst en vooral belangrijk vind dat we een zeer goed zicht krijgen op de kosten en dat we goed kijken hoe je kostenbewust en efficiënt kunt doorgaan.

Ik was trouwens een paar weken geleden te gast op een boot in Antwerpen, waar een van de twee presentatoren van het programma mij aansprak omdat hij cultuurvoorstellingen geeft in allerhande scholen. Het eerste wat hij mij zei was: 'U gaat toch niet te snel de maximumfactuur invoeren, want dat zou tot gevolg kunnen hebben dat wij niets meer kunnen doen in scholen in Vlaanderen. Wij kunnen alleen nog terecht in het secundair onderwijs maar in geen enkele lagere school, want de maximumfactuur laat het niet meer toe.' Ik vond dat een moeilijk gesprek en zeer confronterend omdat we wel willen dat cultuur dicht bij de jongeren komt. We zijn er dan wat dieper op ingegaan. Ik geef dat alleen maar als voorbeeld om aan te tonen dat we weloverwogen te werk moeten gaan en moeten zien dat we geen kansen ontnemen, maar kansen geven.

Waar ben ik op dit moment mee bezig? De studiekostenmonitor, die vorige legislatuur is besteld, is nu opgeleverd. Dat is geen overzicht van kosten, dat is een instrument dat alle variabelen aangeeft over hoe je de kosten goed in kaart kunt brengen. We hebben gekeken wie dat voor ons kan doen. Dat is ondertussen allemaal in orde. Per 1 september starten wij met de input in de monitor op een aantal plaatsen. Dat is een heel gedetailleerd werk waarmee toch een en ander zal gepaard gaan.

Ondertussen loopt een onderzoek in het kader van het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek naar goede praktijken in verband met kostenbeheersing binnen het onderwijs. Dat verwacht ik in het najaar van 2017 en zal uiteraard ook met jullie worden besproken.

Verder loopt het project 'SOS Schulden Op School'. Ik heb dat dit schooljaar versterkt met 50.000 euro via een samenwerking met MyTrustO, zodat men meer gericht kan inzetten op een menswaardige inning van opgebouwde schulden. Dan is er het nieuwe project 'Samen tegen onbetaalde schoolfacturen'. Ik heb een oproep gedaan naar al onze secundaire scholen om zich kandidaat te stellen om een jaar gemonitord te worden inzake kostenbewust beleid. Ik vroeg me af of ik wel scholen zou vinden omdat het toch een inspanning vraagt van de school om daarin mee te stappen. Vandaag zijn er ongeveer zeventig scholen kandidaat om per 1 september in het project te stappen. Ik heb maar ruimte voor dertig scholen. We gaan nu dus bekijken hoe we dat gaan aanpakken.

Wat mij heel positief verrast, is dat er zoveel interesse is vanuit het secundair onderwijs om mee te werken aan dat kostenbeheersend vormgeven van ons secundair onderwijs. Ik vind dat een heel positieve zaak. Die bewustwording is duidelijk in hoge mate bezig. Dat is de stand van zaken wat de beheersingsprojecten betreft.

In verband met de studiebeurzen is in het verleden al gemeld dat we met deze regering werk wilden maken van de integratie van de studiebeurzen in het groeipakket, de nieuwe naam voor de kinderbijslag. Waarom ben ik daar zo een grote fan van? Ik vind het een beetje onwezenlijk dat je als ouder kinderbijslag krijgt, en dat kwetsbare ouders een sociale toeslag krijgen vanwege de kwetsbaarheid van het milieu, maar dat je dan een heel apart circuit moet doorlopen om een studiebeurs te krijgen. Dat zijn twee aparte administraties. We willen dat bijeenbrengen. Als je een sociale toeslag krijgt en aan de voorwaarden voldoet, dan krijg je in de toekomst automatisch de studiebeurs of studietoelage.

Dat betekent ook dat we eindelijk volledig werk kunnen maken van de automatisering. Als je aan de parameters voldoet, dan ontstaat je recht en krijg je automatisch waar je recht op hebt. Die automatisering is een zeer goede zaak. U hebt daar ook al vaker voor gepleit. Het kan nog niet volgend schooljaar, maar vanaf 1 september 2019. We hebben beslist om het in werking te laten treden na de invoering van het nieuwe systeem van de kinderbijslag, om niet met problemen te zitten. Stel dat er een kink in de kabel komt en je start al vroeger met de integratie van de studiebeurzen, dan zit je met een probleem. Onze administratie blijft gewoon doorwerken. De bedoeling is dat de automatisering start nadat de kinderbijslagregeling is opgestart.

Dat betekent ook dat onze administratie verder werkt in het half automatiseren, waar we nu mee bezig zijn. Mijn voorganger is gestart met de brieven. Ik zet die initiatieven voort en ben ze aan het versterken. Ik zal dat doen tot we de overslag doen, om te vermijden dat je plots met een gap zou zitten. Ik kan dit niet stopzetten omdat we zien wat de effecten zijn van de automatisering. We geven al bijna 28 miljoen euro extra uit aan studiebeurzen sinds we inzetten op automatisering. Dat is een goede zaak, want al wie kwetsbaar is, moet krijgen waar hij recht op heeft.

Daarnaast investeren we sowieso, los van de open end die blijft bestaan, 30 miljoen euro extra in de verhoging van de schooltoelagen. We hebben de keuze gemaakt om die versterking vooral in het secundair onderwijs toe te voegen, een klein beetje in het kleuteronderwijs en een klein beetje in het lager onderwijs, net omdat we daar de maximumfactuur hebben, en die is ook een beetje gestegen. Dus hebben we daar een beetje versterkt.

Voor het secundair onderwijs hebben we de bulkmiddelen van 30 miljoen euro gepland. Daar zit een trapsysteem in, maar gemiddeld zou de studiebeurs voor ouders met kinderen in het secundair onderwijs een dikke 200 euro per jaar stijgen. Dat is een substantiële stijging, maar voor de meest kwetsbaren zal dat veel meer zijn en voor minder kwetsbaren minder. Dat besluit moet nog worden uitgewerkt.

Daarnaast plannen we ook 8 miljoen euro voor de studietoelage die we voor het eerst zullen toekennen aan jongeren die een hbo5-opleiding volgen om ook hun een financieel duwtje in de rug te geven om een opleiding te kunnen afwerken.

Ondertussen zullen de eerste resultaten van de studiekostenmonitor beschikbaar zijn, zodat het ook mogelijk is om daar een keuze in te maken. Maken we werk van een maximumfactuur, ja of neen? Of investeren we voluit verder in de versterking van de studiebeurzen voor de meest kwetsbaren op een geautomatiseerde wijze? Het blijft nog even wachten op de resultaten van de drie onderzoeken die bezig zijn.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): Minister, ik kan u enigszins geruststellen. Ik ken gelukkig heel veel scholen, ook in het basisonderwijs, die nog steeds op culturele uitstap gaan en voorstellingen volgen in de lokale schouwburg of zelfs op busuitstap gaan. Er worden gelukkig nog culturele activiteiten georganiseerd. Dat illustreert dat dit kan binnen de grenzen van de bestaande maximumfactuur in het basisonderwijs. We vinden het inderdaad belangrijk dat alle kinderen kunnen blijven proeven van kunst en cultuur en andere sportieve activiteiten.

Inzake de maximumfactuur voor het secundair onderwijs kennen we allemaal het positieve en constructieve voorbeeld van het provinciaal onderwijs in Antwerpen. Ze hebben eerst transparantie gevraagd aan hun scholen, waarbij ze de gemiddelde studie- en schoolkosten oplistten per opleiding, en daarop hebben ze een plafond gezet. Dat is wat er wordt gecommuniceerd aan het begin van het schooljaar aan ouders, en in de loop van het schooljaar komt er geen euro bij. Dit is dus een vorm van maximumfactuur, weliswaar variabel, en dus gelinkt aan de opleiding. Dat element is nog te bekijken, maar het gaat zeker in de goede richting, denken we. Daarop kan worden voortgewerkt.

Uiteraard zijn we blij dat de studiebeurzen worden versterkt, maar we blijven toch aandringen op de maximumfactuur, omdat we moeten opletten dat we geen pervers effect creëren. Als we geen stimulans geven aan de scholen om de kosten laag te houden, is het natuurlijk 'vrijheid, blijheid' als de overheid extra bijpast voor de meest kwetsbaren. Eigenlijk is de maximumfactuur ook een instrument om de kosten te beheersen en dus niet tweemaal langs de kassa te passeren. In tijden van budgettaire krapte moeten we daar toch over nadenken. Het instrument maximumfactuur blijft onze voorkeur wegdragen.

Ook in het basisonderwijs, waar wel een maximumfactuur bestaat, is er voor de allerkwetsbaarsten gelukkig nog toegang tot studiebeurzen, ook in het kleuteronderwijs. Dus het een hoeft het ander niet uit te sluiten. Ze kunnen perfect hand in hand gaan.

De start van de meting in het kader van de studiekostenmonitor is gepland in het begin van volgend schooljaar, neem ik aan. Dit schooljaar is er aan het steunpunt enkel gevraagd om good practices op te lijsten van verschillende scholen. Er is ook een oproep vertrokken naar scholen die kandidaat zijn.

Ik ben blij dat er zeventig scholen in het secundair onderwijs willen meewerken. Misschien is dat ook wel een indicator dat het belangrijk is dat we die studiekosten beheersen en dat die maximumfactuur er inderdaad op termijn zal komen.

Minister, u hebt ook verwezen naar de vernieuwde kinderbijslag. We hebben de rapporten doorgenomen die zijn opgeleverd naar aanleiding van de armoedetoets op de nieuwe kinderbijslag. In het rapport van Kind en Gezin waarin deskundigen van het departement Onderwijs, Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, maar ook de Gezinsbond, de kinderrechtencommissaris, Steunpunt Armoede, Welzijnszorg en

de Kinderrechtencoalitie zijn vertegenwoordigd, staat heel duidelijk dat het belangrijk is dat de maximumfactuur in het secundair onderwijs er snel komt omdat dat het instrument bij uitstek is om aan kostenbeperking te doen.

Een andere opmerking die men maakt vanuit Kind en Gezin is dat men het niet aan te bevelen vindt om de toeslag op twee verschillende momenten in het schooljaar toe te kennen, bij de start van het schooljaar en in februari. De meeste schoolkosten worden in het begin van het schooljaar aangerekend. Die gespreide betaling vindt men betreurenswaardig. Dat dreigt gezinnen in armoede niet echt voldoende te helpen om het hele schooljaar te kunnen doorkomen.

Een derde opmerking over de schoolkosten is dat een stijging van het budget voor de studietoelagen uiteraard wordt toegejuicht, maar dat meer moet worden gewerkt aan het maandelijks besteedbaar inkomen in de plaats van te kiezen voor een jaarlijkse, selectieve participatietoeslag, omdat die wordt gelinkt aan aanwezigheidsvoorwaarden, en dat voor kwetsbare kinderen en jongeren niet wenselijk is.

Tot zover een paar bijkomende opmerkingen. Uiteraard herhaal ik nog eens de aanmoediging om snel werk te maken van een kostenbeheersing en het instrument van de maximumfactuur niet verloren te laten gaan. In het basisonderwijs bewijst het wel degelijk zijn effectiviteit en kan het rekenen op de goedkeuring van heel wat organisaties en deskundigen in het veld.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Zoals mevrouw Gennez zelf al aangaf, is het niet de eerste keer dat we deze discussie voeren en ik veronderstel dat het ook niet de laatste keer zal zijn. Het standpunt van onze fractie is heel duidelijk en ik wil het graag nog eens herhalen.

De maximumfactuur is in het secundair onderwijs heel moeilijk te realiseren. Er bestaan grote verschillen tussen de studierichtingen, en de kosten van zo'n maximumfactuur zijn voor Vlaanderen amper te dragen. Daarnaast dreigen we met de invoering van een maximumfactuur te evolueren naar een vervlakking van het cultuuraanbod op school, zoals de minister ook aangaf. Daardoor zouden jongeren niet meer in contact kunnen komen met theater, cultuur enzovoort.

Onze fractie vindt uiteraard dat er aandacht moet zijn voor een transparante schoolrekening waarbij de kosten zo laag mogelijk blijven en de ouders en leerlingen vooraf weten waarvoor en hoeveel ze moeten betalen. Scholen leveren al heel wat inspanningen op het vlak van kostenbeheersend beleid en we moeten dat blijven aanmoedigen. De studiebeurzen zijn voldoende om de schoolkosten te dekken en zullen stijgen, in het secundair onderwijs zelfs met gemiddeld 200 euro. Door de integratie van de studiebeurzen in de kinderbijslag vanaf 1 september 2019 zullen we koppelingen tussen Welzijn en Onderwijs krijgen, krijgen we een beter zicht op wie recht heeft op een toelage en kunnen we deze automatisch toekennen. Wel mogen we de toelage niet blind toekennen, maar moeten we steeds oog hebben voor misbruik.

De oplevering van de Studiekostenmonitor is een hele stap voorwaarts. Ik begrijp dat die vanaf 1 september met cijfermateriaal zal worden gevuld en dat alle studiekosten van alle onderwijsniveaus in kaart zullen worden gebracht. Op die manier krijgen ouders en leerlingen duidelijkheid en weten ze vooraf hoeveel ze moeten betalen.

Ik heb nog één bijkomende vraag, minister. Hebt u enig idee wanneer de analyse van de cijfergegevens klaar zal zijn? Hebt u een timing vooropgesteld?

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, naar goede gewoonte wil ik ook zelf even het woord nemen. Al jaren spreek ik over dit thema in het parlement. Ik ben altijd een

voorzitter geweest van het hanteren van een maximumfactuur, maar steeds in combinatie met het bekijken van de studietoelagen die we toekennen en de studiefinanciering die we toepassen. Het hanteren van een maximumfactuur kunnen we niet volledig los zien van deze twee andere elementen. Scholen kunnen namelijk geen maximumfactuur toepassen als de studiefinanciering niet voldoende is en als de ouders niet de studietoelage krijgen die ze nodig hebben om de studiekosten te betalen. Ik blijf dus eigenlijk bij mijn visie dat het belangrijk is dat we voor de meest kwetsbaren in onze samenleving inspanningen leveren, zodat ze toegang krijgen tot een rijk onderwijs, in hun schoolkeuze de vrijheid hebben die wij wensen te bieden en de schoolfactuur geen drempel is voor bepaalde doelgroepen, wat vandaag wel het geval is. Onderzoek wijst immers uit dat leerlingen niet altijd de studierichting van hun keuze kunnen volgen omdat de kosten ervan te hoog zijn. Daarom vind ik het belangrijk dat we het blijven opnemen voor jongeren die in onze samenleving niet altijd sterk staan.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik heb een paar opmerkingen. Los van het feit of er al dan niet een maximumfactuur bestaat, vind ik het belangrijk dat elke school in Vlaanderen actief werk maakt van een kostenbeheersend beleid. In het basisonderwijs zien we scholen die door de manier waarop ze de dingen aanpakken, door hun creativiteit de maximumfactuur zelfs niet opmaken. De allerbeste school is voor mij de school die van het beheersen van kosten haar handelsmerk maakt.

Ten tweede vind ik transparantie ook enorm belangrijk. Mevrouw Gennez, u verwijst terecht naar het initiatief van het provinciaal onderwijs in Antwerpen. Maar dat is één schoolbestuur dat nu een transparantieregeling hanteert. U hebt ook eerlijk gezegd dat het geen maximumfactuur pur sang is. Bij het begin van het schooljaar weet iedereen, gedifferentieerd naar studierichting, welke kosten er zullen worden aangerekend. Volgens mij kan elke school in Vlaanderen bij het begin van het schooljaar even transparant zeggen met welke kosten iemand in een bepaalde studierichting rekening moet houden. Dat gebeurt in veel scholen, maar niet op alle plaatsen even transparant. Die transparantie is voor mij ook enorm belangrijk.

Dat is, ten derde, de reden waarom ik mijn studiekostenmonitor zo belangrijk vind. Want dan gaan we eindelijk een objectief beeld krijgen van wat de kosten zijn per studierichting in Vlaanderen. Straks hebben we natuurlijk een nieuw studieaanbod en kunnen we de oefening opnieuw doen. Maar goed, we zullen de kosten die worden aangerekend dan kennen. Daardoor zul je, zelfs zonder maximumfactuur – ik loop nu niet vooruit op de toekomst – ook als ouder van leerlingen een objectief toetsingsinstrument hebben. Als die monitor er is, weet je wat het aanbod in Vlaanderen is en wat de kosten zijn die worden aangerekend. Men gaat vrij ver in die parameters. Er zijn kosten die eigen zijn aan gezinnen, kosten die schoolkosten zijn, kosten die je kunt aanrekenen. Het zal een vrij uitgebreid instrument zijn. Het moet ons de basis verstrekken om te kijken of we een 'cap' moeten zetten voor heel Vlaanderen – sowieso moet die dan al gedifferentieerd zijn, het kan nooit één bedrag zijn – of niet. Maar zelfs als we dat niet doen, zal dat instrument wel blijven bestaan. Dat moet iedereen ook sensibiliseren om aan kostenbeheersing te doen.

Dat zijn voor mij de zaken die nu zeer relevant zijn.

Mevrouw Gennez, u merkte op dat u veel scholen kent die een uitgebreid cultuuraanbod hebben. Dat is natuurlijk waar. Maar de situatie in Vlaanderen is zeer ongelijk. En in dezen ben je als school in de stad iets meer begenadigd dan de school op het platteland, als het gaat over het snel en efficiënt kunnen proeven van het rijke aanbod. Je voelt dat zeker die maximumfactuur voor veel

scholen op het platteland een iets groter probleem vormt. Zo heb ik het al eens gehad over die kosten voor zwemmen. In de stad heb je wellicht veel zwembaden in de buurt, maar in een landelijke school moet je ook die verplaatsingen maken. De heer Cordy schudt van neen. Wellicht woont hij in de stad.

Je voelt dat de problemen voor de maximumfactuur op sommige plaatsen groter zijn dan op andere. We hebben één lijn getrokken voor iedereen. Maar de omstandigheden waarin iedereen werkt, zijn wel verschillend. Je moet daar rekening mee proberen te houden.

Maar ik wil niet vooruitlopen op de toekomst. Ik heb altijd gezegd dat ik zeker opensta voor die maximumfactuur. Ik wil echter niet over één nacht ijs gaan.

Wat mevrouw Helsen zegt, is natuurlijk ook juist. De vorige operatie die we hebben gedaan rond de maximumfactuur in het lager onderwijs, is gepaard gegaan met een zeer grote injectie aan werkingsmiddelen in de scholen. Ik heb de indruk dat, als wij naar zo'n oefening willen gaan in het secundair onderwijs, de studiefinanciering dan ook wel eens het gevolg zou kunnen zijn. Ook daar moeten we goed weten welke oefening we willen doen en welke budgetten we daarvoor overhebben.

Tot zover mijn opmerkingen over kostenbeheersing. Ik vind het vooral relevant dat men daar zeer actief werk van maakt.

Mevrouw Gennez en andere collega's, volgend schooljaar zullen er dus drie zaken gebeuren. De monitor start op, good practices zullen ter beschikking zijn voor alle scholen en ons project 'Samen tegen onbetaalde schoolfacturen' focust ook heel sterk op die kostenbeheersing en op goede praktijken om daarmee om te gaan. Ook dat vind ik een positieve zaak.

Mevrouw Gennez, je kunt alles van twee kanten bekijken. Dat er zeventig kandidaten zijn, toont enerzijds aan dat scholen geïnteresseerd zijn. Anderzijds toont het ook aan dat scholen er ook actief mee bezig zijn. Het weekend nadat we de communicatie hebben gedaan, was ik in een school in mijn eigen stad. Het was een school van het Gemeenschapsonderwijs. Het eerste wat ik mocht horen van de directeur was dat ze er heel graag aan zouden meewerken, omdat het hun corebusiness is en ze er vaak mee bezig zijn. Het zijn dus ook vaak scholen die er actief mee bezig zijn die zich kandidaat stellen. Ik vind het goed dat er zo veel zijn die dat willen doen.

Mevrouw Gennez, u verwijst naar de armoedetoets. Ik heb die nu niet bij me, maar op bladzijde 4 wordt gewezen op de grote sprong die we maken door de integratie van de studiebeurzen in de globale gezinstoeslagen. "De manier waarop we daarnaar kijken en de injectie die we doen, betekent ook een stevige versterking voor de meest kwetsbaren." Ik citeer hier nu uit het hoofd, maar ik heb deze paragraaf uit het hoofd geleerd, omdat ik hem bijzonder positief vond.

Ik vind dat we die zaken ook mee moeten benoemen. Ik heb gediscussieerd met een aantal mensen die mee hebben geschreven aan de armoedetoetsen, omdat ik vind dat er veel te weinig aandacht wordt besteed aan de enorme integratieoefening die wij nu doen door die toeslagen voor de gezinnen in één systeem te stoppen.

Men beschouwt dat kennelijk als een fait divers, maar het heeft een zeer mooie en grote impact op het geheel.

Het debat wordt zeker vervolgd. Ik heb nog een timing doorgekregen van mijn medewerkers. De afname voor de studiekostenmonitor is gepland vanaf 1 september. Ik ga ervan uit dat het op het einde schooljaar allemaal in kaart

wordt gebracht en dat we, na de verwerking, begin september alle resultaten zullen hebben.

Caroline Gennez (sp·a): Minister, ik dank u voor uw tweede antwoord.

Collega De Meulemeester, uiteraard is transparantie belangrijk. Uiteraard zijn er heel veel scholen die ontzettende inspanningen leveren om de kosten te beheersen, maar in de feiten lijken 1500 en 1800 euro voor bepaalde bso- en tso-richtingen niet altijd een uitzondering te zijn. Ook al zijn de studiebeurzen goed verhoogd, het blijft toch een serieuze hap uit het gezinsbudget, en op dat moment zijn de studiebeurzen niet dekkend voor de schoolkost. Ik denk dat het dus sowieso een en-enverhaal zal moeten blijven.

Minister, ik weet het dat historisch de invoering van de maximumfactuur gepaard is gegaan met de verhoging van de werkingsmiddelen. Een beetje stout zou ik vanuit de oppositie kunnen zeggen dat een drastischer reductie van de studierichtingen in het secundair onderwijs dan vandaag voorligt, heel wat extra middelen zou genereren, waardoor er ruimte zou bijkomen om de werkingsmiddelen in het secundair onderwijs toch wel wat op te drijven. Er is zeker ruimte. Het secundair onderwijs is op dit moment vrij goed gefinancierd. Als men een degelijke hervorming had gedaan, dan had men wel wat ruimte gekregen.

Minister, ik ben het helemaal met u eens dat het een wezenskenmerk van scholen zou moeten zijn om zich te presenteren als een school die de studiekosten laag houdt en zo haar imago sterk maakt. Wat zien we vandaag helaas nog te veel? Het omgekeerde, namelijk dat men met dure reisjes of skivakanties de schoolkosten hoog houdt om aan sociale selectie aan de schoolpoort te doen. Dat is echt te mijden, want je afkomst mag nooit je studiekeuze bepalen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.